

Utlåtande 2012:49 RV (Dnr 327-1335/2011)

Utevistelser för äldre

Motion (2011:49) av Katarina Luhr m.fl. (MP)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2011:49) av Katarina Luhr m.fl. (MP) om ”Utevistelser för äldre” besvaras med hänvisning till vad som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Katarina Luhr m.fl. (MP) anser i motion (2011:49) att det erbjuds för få dagliga aktiviteter för äldre personer som bor på särskilda boenden och att det på många boenden saknas tid för anställda att umgås med de boende, som blir sittande ensamma inomhus en stor del av dagen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden och Stockholms Stadshus AB, som hänvisar till Micasa Fastigheter i Stockholm AB för svar på denna motion.

Stadsledningskontoret hänvisar till gestaltningsprogrammet som Micasa Fastigheter i Stockholm AB har tagit fram för gårdar på vård- och omsorgsboenden.

Äldrenämnden hänvisar till det omfattande arbete som redan görs inom staden för att de äldre ska ha kunna vistas ute så mycket de önskar.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB hänvisar till det arbete som redan görs för att rusta upp gårdar inom gestaltningsprogrammet.

Mina synpunkter

Det är viktigt att äldre som bor på vård- och omsorgsboenden får möjlighet till utevistelse efter egna önskemål. För att underlätta för de äldre på vård- och omsorgsboenden, som ofta är väldigt sjuka, att vistas ute har Micasa Fastigheter tagit fram ett program för upprustning av gårdar på vård- och omsorgsboenden. Sedan tre år tillbaka har Micasa Fastigheter en utemiljöansvarig som ansvarar för att gårdarna rustas upp i enlighet med programmet. För Micasa Fastigheter har detta varit en prioriterad fråga allt sedan bolaget bildades. Bolaget fäster stor vikt vid att anpassa gårdarna för att de äldre på ett enkelt och säkert sätt ska kunna vistas ute så mycket som möjligt. Tillgängligheten till gårdarna är särskilt viktig. Förhoppningen med de upprustade gårdarna är att bidra till ökad trivsel för de äldre men även att medarbetarna ska kunna se det som en attraktiv yta där sociala aktiviteter kan genomföras.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion om utevistelser för äldre

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Karin Wanngård*, *Roger Mogert* och *Tomas Rudin* (alla S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att bemanningen inom vård- och omsorgsboenden så att utevistelse tillsammans med äldre möjliggörs
3. Att därutöver anför följande

Äldres möjlighet till utevistelse i en god miljö är en väldigt viktig fråga för äldres välbefinnande och hälsa. Det är positivt att Micasa Fastigheter tagit fram ett program för upprustning av gårdar på vård- och omsorgsboenden så att tillgängligheten ökar och underlättar utevistelse. Förutom tillgängligheten till gårdarna måste man ha perso-

nal som har tid att hjälpa dem äldre att vistas utomhus. Det är något som man pratar alldeles för lite om.

Heltidsanställningar utan delade turer har visat sig vara en framgångsfaktor där detta tillämpas, eftersom det möjliggör utevistelsen. Vid dubbel bemanning under eftermiddagen kan en del personal frigöras till förmån för uteaktiviteter med de äldre.

Reservation anfördes av borgarrådet *Daniel Helldén* (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige att

1. i huvudsak godkänna förslaget
2. uppmana Stockholms stadshus AB att se till att Micasa AB får personella resurser för en långsiktig planering och skötsel av de upprustade gårdarna, till nytta och nöje för de boende.

Motionärerna tar upp viktiga aspekter kring äldres trivsel, utevistelse och behov av grönska omkring sig. I riktlinjerna för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS inom äldreomsorgen framkommer att möjlighet till utevistelse är en rättighet för alla. Men den rättigheten är ett tånjbart begrepp. Många äldre i Stockholm får inte alls tillgång till utevistelser eller stimulerande aktiviteter under dagarna.

Att ha tillgång till en uteplats med växtlighet och sittplatser är få äldreboenden förunnat. Det är därför bra att ”Gestaltningssystem för utemiljön vid vård- och omsorgsboenden” genomförs. Allt efter ork och kraft skulle de äldre kunna delta i planering och plantering av växter och örter. Att få se växterna växla med årstiderna är en njutning i sig. Att kunna få hämta dill och persilja till sin potatis skulle kunna bli ett stort glädjeämne i vardagen och bidra till en högre livskvalitet. Med hjälp av en blandad grupp av trädgårdsarbetare och pedagoger skulle detta kunna möjliggöras. Därför är det viktigt att Micasa också får de personella resurser som krävs för en långsiktig planering och skötsel av gårdarna.

Satsningar på utemiljön har flera positiva bieffekter, som att fastigheternas värde ökar och att personalen får högre kvalitet i sin arbetsmiljö.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2011:49) av Katarina Luhr m.fl. (MP) om ”Utevistelser för äldre” besvaras med hänvisning till vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 7 mars 2012

På kommunstyrelsens vägnar:
ANN-KATRIN ÅSLUND

Joakim Larsson

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Karin Wanngård, Maria Östberg Svanelind* och *Emilia Bjuggren* (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Åsa Jernberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2011:49) av Katarina Luhr m.fl. (MP) om utevistelser för äldre bifalles delvis.
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Det sociala innehållet i äldreomsorgen behöver stärkas. Äldres rättigheter att regelbundet få vistas utomhus är fastlagd i stadens riktlinjer för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS men måste säkras genom tillräckliga resurser. Vi delar därför motionärens intentioner.

Utevistelse handlar om livskvalitet och hälsa, och bör lyftas vid vårdplanering som en funktionsunderhållande insats. Daglig kontakt med soljus ger tillskott av D-vitamin vilket minskar benskörhet. Byte av miljö stimulerar sinnen och ger motståndskraft mot infektioner. Den fysiska aktiviteten ger avkoppling och rekreation, och att träffa andra ger meningsfullhet.

Resursfrågan handlar både om tillräcklig bemanning för att äldreomsorgspersonalen utan stress ska kunna ledsaga och följa äldre ut på promenader och utevistelser och om investeringar och driftskostnader inom MICASA AB för att snabbt kunna genomföra gestaltningsprogrammet enligt intentionerna för utemiljön vid vård- och omsorgsboenden.

Goda personalresurser inom MICASA AB är ett måste för att klara krav och önskemål om upphandlingar av trädgårdsentreprenader, kvalitetskontroll, besiktningar, skötsel och underhåll, nätverk med övriga bolag och förvaltningar i liknande frågor, utbildning m.m. Det är också viktigt att tänka på att skötsel av hälsoträdgårdar kräver särskild kompetens.

Vi ser gärna att fler hälsoträdgårdar anläggs i samband med upprustningen av gårdarna, utifrån ett syfte att skapa så hälsofrämjande miljöer som möjligt för äldre. Ett gott exempel är de uppskattade hälsoträdgårdarna vid Rågsveds Äldrecentrum som initierades 2005. De två trädgårdarna består av en återhämtande, passiv trädgård för lugna stunder och fysiska aktiviteter i rehabiliterande syfte och en aktiv trädgård för gemenskap och traditionsfirande.

ÄRENDET

Katarina Luhr m.fl. (MP) skriver att det erbjuds för få dagliga aktiviteter för äldre personer som bor på särskilda boenden och att det på många boenden saknas tid för anställda att umgås med de boende, som då blir sittande ensamma inomhus en stor del av dagen. Motionärerna lyfter särskilt fram vikten av enkla vardagsaktiviteter som kan öka livskvaliteten för många äldre som t.ex. utevistelse med tillgång till en uteplats med växtlighet och sittplatser. För att öka möjligheten till utevistelse anser motionärerna att en snar upprustning av Micasa Fastigheters gårdar behövs och att de bör anställa en person för långvarig planering och skötsel av dessa gårdar.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar att:

- Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge Micasa Fastigheter i uppdrag att säkerställa att de påbörjade upprustningarna i projektet ”Gestaltningssystem för utemiljön vid vård- och omsorgsboende” genomförs.
- Uppmana Stockholms Stadshus AB att tillse att Micasa Fastigheter får personella resurser för en långsiktig planering och skötsel av dessa upprustade gårdar, till nytta och nöje för de boende.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, äldrenämnden och Stockholms Stadshus AB, som hänvisar till Micasa Fastigheter i Stockholm AB för svar på denna motion.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer med motionärerna om att möjlighet till aktiviteter och utevistelse i en stimulerande miljö är viktigt.

Micasa har i sitt remissvar till bolagets styrelse den 13 september 2011 angivit att de, inom ramen för regeringens satsning på Teknik för äldre har tagit fram ett program för gårdar vid vård- och omsorgsboenden som ligger i linje med det som motionärerna föreslår. Efter att bolaget har utarbetat gestaltningssystemet sker nu en successiv ombyggnad av alla utemiljöer. Vidare lyfter Micasa fram att bolaget sedan tre år till-

baka har en anställd som ansvarar för att gårdarna upprustas i enlighet med programmet. Vid upprustning av gårdar samverkar Micasa med de boende och personal från stadsdelsnämnden. En översikt över de åtgärder som har genomförts i upprustningen av gårdarna mellan 2005-2011 framgår av Micasas remissvar. Exempel på genomförda åtgärder är nya planteringar och gångvägar samt förbättrad utomhusbelysning för att öka möjlighet till utevistelse samt öka tillgängligheten och tryggheten för de äldre.

Stadsledningskontoret vill också lyfta fram att bland annat frågorna ”jag får komma ut i friska luften när jag vill” och ”jag är nöjd med de aktiviteter som erbjuds på mitt boende” följs upp årligen i stadens brukarundersökningar. Genom detta sätts bland annat utevistelsen och de erbjudna aktiviteterna i fokus.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 oktober 2011 att förvaltningens förslag till beslut bifalles.

Reservation anfördes av Christopher Ödmann m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Mirja Räihä Järvinen m.fl. (S) och ledamoten Torun Boucher (V), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 september 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen instämmer i att det är viktigt att erbjuda enkla vardagsaktiviteter för de boende och att möjlighet till utevistelse i vardagen ökar livskvaliteten för de äldre. I de av kommunfullmäktige beslutade riktlinjerna för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS inom äldreomsorgen framkommer att möjlighet till utevistelse är en rättighet för alla samt att det är angeläget att den enskildes behov och önskemål av utevistelse och sociala aktiviteter i möjligaste mån tillgodoses genom vård- och omsorgsboendet. Det kan exempelvis innebära ledsagning eller följa vid promenader, aktiviteter etc.

Micasa Fastigheter har i sitt remissvar till bolagets styrelse den 13 september 2011 angivit att de, inom ramen för regeringens satsning på Teknik för äldre har tagit fram ett program för gårdar vid vård- och omsorgsboenden som ligger i linje med det som motionärerna föreslår. Efter att bolaget har utarbetat gestaltningsprogrammet sker nu en successiv ombyggnad av alla utemiljöer. Vidare lyfter Micasa Fastigheter fram att bolaget sedan tre år tillbaka har en anställd som ansvarar för att gårdarna upprustas i enlighet med programmet. Vid upprustning av gårdar samverkar Micasa Fastigheter med de boende och personal från stadsdelsförvaltningen. En

översikt över de åtgärder som har genomförts i upprustningen av gårdarna mellan 2005-2011 framgår av Micasa Fastigheters remissvar. Exempel på genomförda åtgärder är nya planteringar och gångvägar samt förbättrad utomhusbelysning för att öka möjlighet till utevistelse samt öka tillgängligheten och tryggheten för de äldre.

Förvaltningen föreslår att äldrenämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Micasa Fastigheter i Stockholm AB beslutade vid sitt sammanträde den 13 september 2011 att godkänna tjänsteutlåtandet.

Särskilt uttalande gjordes av Martin Michel (MP), Ulf Holmberg (S) och Maria-Elena Gonzalez (V), *bilaga 1*.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s tjänsteutlåtande daterat den 15 augusti 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Gårdar och äldres möjlighet till en trygg utevistelse har varit en prioriterad fråga för Micasa Fastigheter under hela tiden sedan bolaget bildades 2004. Bolaget har därför varje år rustat upp och förbättrat utemiljön.

En mycket viktig fråga har varit tillgängligheten kring och i våra fastigheter. Under 2006 inleddes därför en inventering av tillgängligheten och som sedan resulterat i ett antal åtgärder som successivt åtgärdas.

Varje fastighet klassificeras utifrån vilken grad av tillgänglighet varje fastighet har. En skylt sätts utanför entrén så att boende, anhöriga och besökare skall kunna få vetskap om vilken tillgänglighet som respektive fastigheter har.

Gestaltningssystem för gårdar

Micasa Fastigheter har inom ramen för regeringens satsning på Teknik för äldre, som samordnas av Hjälpmedelsinstitutet, tagit fram ett program för gårdar vid vård- och omsorgsboendens som ligger i linje med det som motionären föreslår. Programmet är vägledande i samband med att Micasa Fastigheters gårdar nu rustas upp. Programmet har bl.a. tagits fram i samarbete med Movium som är en del av Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). Under projektet samverkade bolaget med pensionärs- och handikapporganisationer samt ett nätverk för utveckling av äldres boende i Stockholm.

Gestaltningssystemet har två viktiga delar, en kunskapsdel och ett gestaltningssystem. I gestaltningssystemet samlas de viktigaste gestaltningsprinciperna för vad en utemiljö bör innehålla t ex upplevelse, aktivitet, variation och naturupplevelse samt en teknisk standard där markbeläggning, möbler, belysning och annan utrustning redovisas. Förhoppningen är att programmet ska uppmuntra ansvariga och personal

inom vård- och omsorgsboendet att se utemiljön inte bara som ett positivt inslag utan en tillgång i verksamheten och ses som en självklar del av arbetet. Syftet är att gården blir ett uterum för de boende och också ett arbetsrum för personalen.

Gestaltningssprogrammet färdigställdes under 2008 och varje år har Micasa Fastigheter i verksamhetsplanen planerat för upprustning av ett antal gårdar i enlighet med gestaltningssprogrammet. Bland annat har de pilotgårdar (fastigheterna Filen 4 och Riddarsporren 21) som ingick i projektet vid framtagande av programmet upprustats enligt gestaltningssprogrammets förslag. En invigning av gården vid Filen 4 genomfördes sommaren 2010.

Micasa Fastigheter har sedan 2008 anställt en utemiljöansvarig som har ansvar för att gårdarna upprustas i enlighet med gestaltningssprogrammet. Vid upprustning av gårdar samverkar bolaget med de boende och personal från stadsdelsförvaltningen. Vidare använder bolaget upphandlade landskapsarkitekter där bolagets utemiljöansvarige har i uppdrag att granska handlingar och se till att gestaltningssprogrammets principer tillämpas.

Upprustning av gårdar 2005-2011

Sedan år 2005 har olika åtgärder genomförts vilka listas nedan.

2005

Under 2005 förbättrades belysningen utanför ett antal av våra fastigheter i avsikt att skapa en tryggare utemiljö och i samband med den dagliga skötseln förbättrades utemiljön på ett flertal punkter. Bland annat påbörjades en markförnyelse på fastigheten Vårdhemmet 1 för att stimulera de boende, anhöriga och personal till ökad utevistelse. Detta genom ny gestaltning av grönytor, belysning av konstutsmyckning, fastighet och tillfartsvägar. Etapp 2 skedde under 2006. På fastigheten Köpenhamn 1 upprustades två innergårdar. Nya gångar, buskar, rabatter samt boulebana anlades. Pergola och planteringslådor byggdes samt att fler bänkar och sittplatser uppfördes.

2006

Under 2006 upprustades innergårdarna på Hässelgården, Hässelby Gård. Nya gång- och planteringsytor samt ny belysning. Arbetet planerades under 2005 och genomfördes under 2006.

I Rinkeby förnyades innergårdarna tillsammans med SDF. Nya gångvägar, planteringsytor för blommor, mötesplatser för boende och besökande och ny belysning för att öka tryggheten.

Arbetet planerades under 2005 och genomfördes under 2006. På Reimersudde seniorboende rustades terrassen mellan hus A och C upp. Parken på fastigheten De gamlas vänner rustades upp med bl.a. nya gångstråk och belysning samt uppförande av ett lusthus för att möjliggöra utevistelse.

2007

Tillgänglighetsinventering av ytterligare 65 % av fastigheterna in- och utvändigt.

Upprustning av följande gårdar:

Axelsbergs servicehus, Byholmen, samt Sätra vård- och omsorgsboende.

Fruängsgården 1. Omstrukturering av besöksparkeringen för att förbättra närmiljön för de boende.

Kattrumpstullen 5. Uppfräschning av utemiljön och montering av staket med grind runt trädgård och terrass.

Kvarnberget 2. All mark grävdes ut och trädgården anlades från grunden. Tillgänglighets- och säkerhetsanpassningar genomfördes efter verksamheternas behov. Demensboendena fick en egen inhägnad gård. Vidare byggdes en altan, altantak och ramper för att anpassa närmiljön. Arbetet färdigställdes 2008.

2008

Framtagande av ett gestaltungsprogram för gårdar tillsammans med HI. Läs mer om programmet under avsnittet ”Gestaltungsprogram för gårdar”.

Bygeln 5. Start med ombyggnad av 2 st terrasser till hälsoträdgårdar. Trädgårdarna skall ha en förebyggande, rehabiliterande och hälsobefrämjande funktion. Arbetet färdigställdes under 2009.

Stranninge 1. Upprustning av 3 st gårdar för att förbättra tillgängligheten och öka möjlighet till utevistelse för boende och besökande.

2009

Markinventering av samtliga fastigheter genomfördes, för att planera det kommande upprustningsarbetet.

2010

Filen 1. Genomförd upprustning enligt gestaltungsprogrammet.

Riddarsporren 21. Genomförd upprustning enligt gestaltungsprogrammet.

Fruängsgården 1. Innergård upprustad.

Svärdet 8. Innergård upprustad.

Kattrumpstullen. Utegymp för äldre uppförts.

Vårdhemmet 1. Upprustning av gård, konstgräs, plattläggning, pergola och planteringar.

2011

Blackebergs gård. Gårdsombyggnad klart i midsommar.

Lådkameran. Gård färdigställd i samband med den stora ombyggnaden av byggnaderna.

Ålderdomshemmet 7. Ombyggnad av gård klar.

Utöver detta har bolaget bytt ut alla planteringskrukor för att få enhetliga och vackra krukor. Även papperskorgarna har bytts ut för att få en enhetlighet över hela beståndet samt för att få en vackrare miljö. Dessutom bekostar och ansvarar Micasa Fastigheter idag för en större del av trädgårdsmöblerna, vilket inneburit att de idag är anpassade för målgruppen och därmed är bättre för tillgängligheten.

Bolaget avser att fortsätta det påbörjade arbetet med att rusta upp utemiljön och anpassa den för de boende. Bolaget fäster stor vikt att anpassa gårdarna för att de äldre på ett enkelt och smidigt sätt skall kunna vistas ute så mycket som möjligt. Standarden på gårdarna/parkerna var vid tidpunkten för övertagandet i flera fall inte den bästa. Gårdarna var heller inte anpassade för den äldre målgruppen i någon större utsträckning. Eftersom det krävdes ganska omfattande åtgärder för att få gårdarna i gott skick och samtidigt få dem anpassade för äldre och funktionshindrade krävdes ett längre förarbete. Efter att bolaget har utarbetat gestaltungsprogrammet sker nu en successiv

ombyggnad av alla utemiljöer.

Utemiljön har, som framgår ovan, förbättrats påtagligt under senare år och utemiljön i de flesta fall är idag fullt godtagbar. Varje år har ett antal gårdar/parker byggts om och så planeras även för de kommande åren.

RESERVATIONER M.M.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Christopher Ödmann m.fl. (MP) enligt följande.

Motionären tar upp några viktiga synpunkter när det gäller de äldres trivsel, utevistelse och behov av grönska omkring sig. I riktlinjerna för handläggning av ärenden enligt SoL och LSS inom äldreomsorgen framkommer att möjlighet till utevistelse är en rättighet för alla. Men den rättigheten är ett tånjbart begrepp.

Många äldre i Stockholm får inte alls tillgång till utevistelser eller stimulerande aktiviteter under dagarna. En upprustning av gårdarna nära äldreboenden skulle kunna förändra situationen betydligt. Att ha tillgång till en uteplats med växtlighet och sittplatser är få äldreboenden förunnat. Allt efter ork och kraft skulle de äldre kunna delta i planering och plantering av växter och örter. Att få se växterna växla med årstiderna är en njutning i sig. Att kunna få hämta dill och persilja till sin potatis skulle kunna bli ett stort glädjeämne i vardagen och bidra till en högre livskvalitet. Med hjälp av en blandad grupp av trädgårdsarbetare och pedagoger skulle detta kunna möjliggöras. Inom Micasa AB har det påbörjats upprustningar i projektet ”Gestaltningprogram för utemiljön vid vård- och omsorgsboenden”.

Det är viktigt att säkerställa att dessa upprustningar genomförs.

Särskilt uttalande gjordes av Mirja Räihä Järvinen m.fl. (S) och ledamoten Torun Boucher (V) enligt följande.

”Det är positivt att Micasa är på gång med byggnation av de gårdar som tillhör äldreboenden. Men för att garantera utevistelse så räcker det inte med enbart vackra gårdar. Även bemanningen måste vara sådan att utevistelse möjliggörs. De anställda måste ha tid att hjälpa de äldre ut och vara med dem.”

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Särskilt uttalande gjordes av Martin Michel (MP), Ulf Holmberg (S) och Maria-Elena Gonzalez (V) enligt följande.

Vi tycker det är bra att Micasa fastigheter tagit fram ett 'gestaltningprogram för utemiljön vid vård och omsorgsboende'. Vi tackar för VD:s sammanställning över vad som genomförts under perioden 2008-2011 och det är bra att bolaget avser att fortsätta med satsningar på upprustning och förbättringar av fastigheternas utemiljöer. Vi ser gärna att man med denna goda vilja även tar fram en budget, prioriteringslista och tidplan för planerade utemiljöupprustningar så att arbetet kan fortsätta i oförminskad omfattning eftersom vi vet att behoven är stora. Vi vet också att satsning på utemiljön leder till många positiva bieffekter som att fastigheternas värde ökar och att även personalens arbetsmiljö kvalitet ökar. Vi ser gärna att personalresurserna ökas och ges en organisation som kommer att klara av de krav och önskemål som finns när det gäller upphandlingar av trädgårdsentreprenader, kvalitetskontroll, besiktningar, skötsel och underhåll, nätverk (bland annat med stadens övriga bolag och förvaltningar i dessa frågor), utbildning med mera.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2011:49

2011:49

Motion av Katarina Luhr m.fl. (MP) om utevistelser för äldre

Dnr 327-1335/2011

För äldre personer med funktionsnedsättning eller demens på särskilda boenden finns få givande dagliga aktiviteter. På många boenden saknas tiden för anställda att kunna umgås med eller aktivera de boende.

Enkla vardagsaktiviteter kan ofta vara det mest njutningsfyllda, t.ex. goda måltider tillsammans med andra, eller en utevistelse där man kan känna solen mot ansiktet.

Trots att detta borde vara enkla självklarheter för alla är det ändå många äldre som sitter inomhus ensamma större delen av sin tid. I många fall för att man inte känner någon trivsel eller trygghet utomhus.

Att ha tillgång till en uteplats med växtlighet och sittplatser kan för många äldre innebära den livskvalitet som man saknar. Att få se växterna växa med årstiden kan vara en njutning i sig; att t.ex. få hämta dill och persilja till sin potatis kan vara ett ytterligare glädjeämne i vardagen. Många äldre skulle även känna stor tillfredsställelse över att få medverka i planering och plantering av växter och örter på våren och att få medverka i skötseln av gården i mån av ork och kraft.

Micasa fastigheter har idag 132 fastigheter som innefattar trygghetsboende, servicehus, sjukhem eller seniorlägenheter. Många av Micasa Fastigheters gårdar utnyttjas inte eller är förfallna och opraktiska. Dessa miljöer behöver omfattande upprustningar, och ett program med förslag på innehåll och utformning av gårdar vid boenden för äldre har tagits fram. En upprustning av Micasas gårdar är nu mycket angelägen och skulle innebära en ökning av livskvaliteten för de boende.

Äldreomsorgen i Stockholm ska garantera en trygg vardag med hög livskvalitet. Alla äldre ska ha rätt till regelbundna vistelser utomhus och i natur-

miljö. Att ha tillgång till en uteplats med växtlighet och sittplatser är en kvalitet som många äldre saknar och efterfrågar. Då det på många boenden inte finns tid att hjälpa de boende att sköta en trädgård skulle det i detta fall vara lämpligt att en grupp med trädgårdsarbetare och pedagoger med jämna mellanrum kommer till boendet och hjälper de boende med skötsel av sin trädgård. Detta bör vara en blandad grupp som åker runt mellan de olika boendena i Stockholms stad. Många äldre skulle även känna stor tillfredställelse över att få medverka i planering och plantering av växter och örter och att få medverka i skötseln av gården i mån av ork och kraft.

Då skötseln av gården främst sker under vår, sommar och höst skulle tjänsterna för allmän skötsel av gårdar tillsammans med de boende passa väl för t.ex. personer som arbetstränar för att komma tillbaka till arbete, se Alnarpsmodellen¹.

En snar upprustning av Micasa gårdar tillsammans med en ansvarig landskapsarkitekt behövs. En sådan person bör anställas av Micasa för en långvarig planering och upprätthållelse av dessa gårdar. De boende bör få chansen att medverka i planering och skötsel av gårdarna tillsammans med terapeut/pedagog, som kan utnyttja och bedöma olika boendes kapacitet att kunna sköta gården tillsammans med en grupp av anställda trädgårdsskötare.

Vi föreslår att kommunfullmäktige beslutar att

1. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge Micasa AB i uppdrag att säkerställa att de påbörjade upprustningarna i projektet 'Gestaltningssprogram för utemiljön vid vård- och omsorgsboende' genomförs
2. uppmana Stockholm Stadshus AB att tillse att Micasa AB får personella resurser för en långsiktig planering och skötsel av dessa upprustade gårdar, till nytta och nöje för de boende.

Stockholm den 13 juni 2011

Katarina Luhr

Christopher Ödmann

Eivor Karlsson

Stefan Nilsson

¹Alnarpsmodellen - terapimodell för utbrända och långtidssjuka, framtagen av prof. Patrik Gran m fl, Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap, Institutionen för arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi SLU Alnarp